

A BÁNYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre ... 12 K. || Félévre ... 6 K.
Negyedévre ... 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VIII. KER., KENDER-UTCA 6. SZÁM.
Telefon-szám: 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A vasérc kivitel.

Minden iparnak alapját a vas és a szén képezi. Ez oly általános igazság, hogy már hangoztatása is felesleges. És mi sem bizonyítja jobban közgazdasági elmaradottságunkat, mint az hogy ezt az általános igazságot szinte fülébe kell kiáltani nem a közvéleménynek, a mi nálunk nincs, hanem még a vezető szerepre hivatott gazdasági tényezőknél is. Sőt magának a kormánynak is.

Minden iparnak alapját a vas és a szén képezi — és mi történik nálunk a vassal? A legnagyobb közgazdasági vandalizmus. Valóságos rablóbányászattal viszik a vasércet külföldre. A legilletékesebb szakkörök feljajdulása mitsem használ. Megdönthetetlen számokkal igazolják, hogy ha ilyen mértékben folyik a vasérc kivitele: nem telik bele 25 év és úgy kimerülnek vasérctelepeink, hogy a hazai vasművek beszüntethetik üzemüket. Évek óta tart ez a feljajdulás és mit eredményezett? Azt az egyet, hogy a Máv. felemelte a vasérc szállítási díjtételeit. Nagyon szépen és jól hangzott az indoklás: a díjtétel emelése arra szolgál, hogy megdrágítván a szállítást, megakadályozza a vasérc kivitelét. A magyar gazdasági közvélemény, a mi nincs, bevette ezt a maszlagot és elhitte azt az abszurdumot is, hogy 10—12 fillér díjemelést képes a külföldi vasműveket visszatartani attól, hogy vasérceinkről lemondjanak. A Máv., vagy hogy igazságosak legyünk vele szemben, a kormány nagyon jól tudta, hogy ez a tarifaemelés egyetlen egy-kilogrammal sem fogja csökkenteni a vasérc kivitelét, de élt a jó alkalommal, felemelte a díjtételt és „veszett fejszének a nyele“, legalább megvan a Máv-nak a nagyobb bevétele.

A vasérc kivitel pedig virágzik, mind

nagyobb dicsőségére a kormány iparteremtő akciójának. Mert akció az van nálunk bőven. Több, mint együttvéve az egész világon. Ha ezekkel az oly hangosan és hangzatosan hirdetett akciókkal ipart lehetne teremteni, a föld kerekén mi volnánk az iparban leghatalmasabb ország. De fájdalom, csak beszélni, szavalni tudunk és ha feljajdulva rámutatnak a legilletékesebb tényezők, hogy rabolva fosztogatják azt az alapot, a melyen az ország iparának épülnie kellene, jön egyetlen remédiumképen a — tarifaemelés. Mi ez? közgazdasági rövidlátás vagy cinizmus?

A beszercebányai kereskedelmi és iparkamara az 1908 évről szóló jelentésében a következőket mondja:

„A vasgyártást érdeklő tarifaváltozások egyetlen számbavehető, de csak látszólagos közgazdasági eredménye az a körülmény, hogy a kereskedelmi kormány a vasérc kivitel által eddig élvezett kivételes kedvezményeket megszüntette. A kedvezmény elvonását egymagában — ellenére annak a hypocrita feljajdulásnak, mely a kizsákmányoló vállalatok részéről célszerű tervszerűséggel bekövetkezett — mi nem tartjuk eredménynek és pedig azért nem, mert az a 10—12 fillér, amely 100 kg. vasércre, mint tehertöbblet, ezen a réven hárul, nem hogy az érckivitel meggátolására, de annak mérséklésére sem elegendő.

Magunk részéről a kedvezmény-megszüntetés közgazdasági értékét főleg abban az irányban keressük, hogy illetékes helyen végre belátják, hogy ezt a kérdést, melyhez ezideig mindig keztyűs kézzel nyultak, az ország általános gazdasági érdekeinek szempontjából rendezni kell.

A kormánynak ebben a törekvésében nagyfontosságú támaszpontjai azok az intézkedések, amelyek Svédország és Oroszország részéről a legutóbbi időben bekövetkeztek. Mindkét ország nálunknál hasonlíthatatlanul gazdagabb vasércben (ami 700 millió q vasércvagyonunk mellett pl. Svédország már eddig 15.000 millió q feltárt ércincscsel rendelkezik) s ennek dacára Svédország szivós igyekezettel fejt le magáról azokat a kötelezettségeket, a melyeket korábbi kormányok a vasérc kivitel tekintetében vállaltak; Oroszország

pedig azonnal a legerőszakosabb eszközzel az érc-kivitel teljes eltiltásával élt, a midőn az érc-kivitel járó közgazdasági veszedelem tudatára ébredt.

A vasérc-termelő külföldön ekként talajt vesztett németországi és ausztriai vasipari vállalatok most fokozott erélyvel igyekeznek a reájuk nézve amugy is legkedvezőbbben fekvő magyarországi vasérc-ek elharácsolására s azért itt az elhatározó pillanat, a mikor a kormánynak végre gyökeres intézkedéseket tenni mulasztatlan kötelessége.

Ki kellene sajátítani az összes kivitelre dolgozó vasércbányákat. Vegye azokat az állam — úgy, mint a szénbányáknál teszi — saját kezelés alá s adja el a kitermelt érceket hazai vállalatoknak. Ez volna a kérdés megoldásának gyökeres és legokosabb módja. Ha azonban ilyen intézkedés végrehajtása lehetséges nem volna, sürgősen szabályozandó a vasérc ügyének jövőben való kialakulása s e célból:

1. kimondandó, hogy salakkülmértékek, vasérc-jogositványok kizárólag a hazai feldolgozás céljából engedélyeztetnek s ez a korlátozás a folyó év január 1-ével rendszeres kiaknázás alatt még nem levő korábbi jogositványokra és külmértékekre is kiterjesztendő;

2. A kiviteli ércek díjtétele tarifális osztályozás útján a mostaninál legalább 50 fillérrel 100 kg.-ként magasabbra emelendő;

3. szigorú intézkedéseket kell tenni arra nézve, hogy az 50%-os bányaadó a termelt ércek tényleges forgalmi értéke alapján vettessék ki és hajtassék be az idegen vállalatoktól s ezzel vége szakadjon az idevágó törvényes intézkedések régen tartó vétkes kijátszásának.

Az ország öntudatra ébredt közvéleménye sürgősen követeli, hogy az évtizedek óta tartó kizsákmányoltatásnak határ szabassék. A midőn milliókat áldozunk, hogy valamelyes ipari élet hozassék létre ugyanakkor annak a legszilárdabb alapját képező vasércvagyont idegenek hurcolják el, hogy annak segélyével s a közös vámterületnek védelme alatt az ipari lendületet csirájában megsemmisítsék.

Tehát: 700 millió q. vasércvagyont melletti mi szabadon hagyjuk rabolni és kivinni a vasércet, ellenben Svédország 15 milliard q. vasércvagyont mellett védekezik, nem is beszélve Oroszországról, a mely teljesen tiltja a vasérc-kivitelét. Ez lehetetlen, az ország ipara érdekében türehetetlen állapot. A beszercebányai kamara javaslatait az összes kamarák magukéivá kell, hogy tegyék és sürgős felterjesztéssel kell járulniok a kereskedelemügyi miniszter elé. És meg kell mondaniok a többi gazdasági tényezőknél is. Mert itt immár súlyos veszélyről van szó. Mert egy szép napon — és ez a nap rémesen közeledik — arra fogunk ébredni, hogy a hazai ipar elvesztette alapját — a vasat. És építhetünk azután ipart — homokra. — Videant onsules!

Sóbányászat és sókereskedelem.

Magyarország sótermelésének nagyobbik felét tudvalevően az erdélyi sóbányák szolgáltatják s bányászatunknak ez az ága mindnagyobb jelentőségre tesz szert, amennyiben úgy a belföldi fogyasztás fokozatos emelkedése, mint a hazai só-kivitelét biztosító törekvések erélyes felkarolása egyre tárgabb perspektívát tár erdélyrészi sóbánya-művelésünk elé. A kincstár öt bányaművet tart ezidő-szerint üzemben az erdélyi részen s ezek összes termelése a hazai sófogyasztás 65%-át fedezi. Első helyen áll termelésével a marosújvári telep, mely szállítóképesége tekintetében a kontinens egyik legnagyobb sóbányája. Kevéssé marad mögötte a désaknai sóbánya, nemkülönben a legutóbbi évek folyamán mindjobban fejlődő parajdi bányatelep, míg a Vizaknán és Tordán fentartott kincstári üzemek csak szűkebb lokális szükséglet szolgálatában állanak és helyi jelentőségre szorítkoznak.

A vasuti kocsihány, melyet a m. kir. államvasutak az elmúlt évben preventív intézkedéssel akartak leküzdeni, vagy legalább csökkenteni, a különleges viszonyok folytán a múlt esztendőben sem volt egészen elhárítható és elég jelentékeny károkat okozott. A sószállításra nézve augusztus—szeptember hónapok tartamára életbeléptetett 10%-os fuvardíjmérséklés hatása ugyanis az erdélyi bányák forgalmában nem tudott kellőképpen érvényesülni egyrészt azért, mert e bányák termékének több mint 1/3-része tényleg Erdély határain belül kerül fogyasztásra is, tehát a bányák közvetlen közelségében levő területeken, ahol pedig a csekély távolság miatt a vasuti fuvardíjak aránylag elenyészően csekély részét képezik a sóeladási árak, másrészt azért, mert Erdélyben a sóárusítás maga még mindig engedélyhez kötött jog és az eladás előre megállapított árakon történik, minek következtében a sóárusok semminemű rekompensációt sem találhatnak nagyobb sókészletek felhalmozásából támadó jelentékeny többköltségeikért. Természetes, hogy ily körülmények között az augusztus és szeptember hónapokban lebonyolított sószállítás egyik erdélyi bányatelepen sem öltethetett akkora arányokat, hogy az október, november és december hónapokban ismét beállott vagonhiányt lényegesen enyhítette volna. A m. kir. államvasutak ama díjszabási intézkedése, mely a kocsik jobb kihasználása érdekében a legalább 100 métermázsányi sórakományokat fuvardíjtétel tekintetében előnyben részesíti, már ez évben előnyösen éreztette hatását, mert a vasut hivatalos kimutatásából látjuk, hogy ámbár a sószállítás 1908-ban mennyiség tekintetében felülmúlta az 1907. évi forgalmat, mégis a vagonok teljesebb igénybevétele folytán 2335 kocsival kevesebb kellett a szállításokhoz. Az őszi kocsihány megismétlődése e helyzet dacára tehát nyilvánvalóvá

teszi, hogy az égető kérdés megoldásához csak nagyon kevéssé sikerült közelebb jutni az eddigi intézkedésekkel s hogy ezen az uton az eddigi eredményekkel még nem lehet megállani, hanem további hathatós és megfontolt intézkedésekre van sürgős szükség.

Az egész erdélyrészi sótermelés és sóforgalom adatai az 1908. évben — szembeállítva az előző 1907. év eredményeivel — a következők voltak:

Elszállítás az erdélyrészi sóbányatelepekről:

Bányatelep	1907. év	1908. év
	métermázsákban	
Marosujvárról	874.880	930.258
Désaknáról	320.691	328.940
Parajdról	177.251	179.922
Tordáról	23.449	23.065
Vizaknáról	21.7 6	19.747
Összesen	1,418.127	1,481.932

Az 1908. év forrgalma tehát 63.805 métermázsával haladja túl az előző év és 83.366 métermázsával az 1906. év forgalmát.

Az összes elszállított mennyiségből esik az egyes sófajokra:

Sófaj	1907. év	1908. év	növekedés
	métermázsákban		
Konyhasó	901.294	924.048	22.754
Iparsó	371.787	411.056	39.269
Marhasó és kivitelsó	145.046	146.828	1.782
Összesen	1,418.127	1,481.932	63.805

A kamara területén fekvő sóbányák termelése természetesen elsősorban a belföldi fogyasztást volt hivatva kielégíteni; számottevő sómennyiség ment azonban az erdélyrészi bányakerületből külföldre is. A magyar királyi sójövédék vezérügynöksége feladat körében a hazai sóexport felkarolásával és lebonyolításával is megbízott Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság az elmúlt év folyamán is erélyes tevékenységet fejtett ki oly irányban, hogy Bulgária ne csak a szerződésileg biztosított évi 40.000 métermázsa sót vegye át, hanem a romániai verseny rovására jelentékeny többletmennyiséget is s e törekvések eredményeként tényleg 62.300 mé-Désaknáról Bulgária részére. A bolgár sókivitel viszonyaiban előreláthatólag mélyreható változást fog előidézni az a körülmény, hogy a bolgár kormány megszüntette az eddig ott fennállott sógyedáruságot s ezzel teljesen szabaddá tette ismét a kereskedelmi versenyt. A magyar kiviteli törekvések mindamellét bizalommal tekinthetnek a jövő alakulás elé, mert jól szervezett kereskedelmi képviselőnk bizonyára nemcsak fentartani, hanem megszilárdítani és továbbfejleszteni is képes lesz azt a pozíciót, melyet a magyar sónak Bulgáriában már eddig kivívnia sikerült. A Magyar Királyi Sójövédék Vezérügynöksége az igények gyors és könnyű kielégíthetése érdekében Orsova átrakodó állomá-

son tetemes sókészletet is halmozott fel és tart állandóan raktáron; számítani lehet tehát arra, hogy a tavalyi bizonytalan helyzet okozta tartózkodás most már megszűnván, a bulgáriai fogyasztás ez évben lényegesen nagyobb keresletet fog a magyar sótermékek iránt tanusítani. A legutóbbi 5 év alatt az erdélyrészi sóbányákból Bulgáriába irányuló sókivitel a következő képet mutatja:

1904-ben kivittünk Bulgáriába	30.000 mm.
1905-ben	48.150 mm.
1906-ban	56.600 mm.
1907-ben	68.820 mm.
1908-ban „	62.300 mm.

A kereskedelmi alapon újjászervezett sószállítási adminisztráció előnyös eredményeit legszebben mutatja az iparsó forgalomban jelentkező fellendülés, amelynek arányai a legnagyobb mértékben figyelemreméltóak. A marosujvári sóbányánál a Magyar Királyi Sójövédék Vezérügynökségének denaturáló telepe — mely 1906-ban 24.700 mm., 1907-ben pedig 46.300 mm. denaturált iparsót állított elő — az elmúlt 1908. évben pedig már 51.843 métermázsát dolgozott fel. A más célokra ugyszólván teljesen hasznavehetetlen hulladéksónak ily kedvező értékesítése a sójövédéki bevételek fokozása tekintetében igen figyelemreméltó eredmény. Még fokozottabb érdeklődést kelthetnek ez eredmények abból a szempontból, hogy e kétségtelenül ipartámogatás jellegével bíró kedvezmény nagy arányokban terjedő igénybevétele általános ipari fejlődésünkre, de különösképen segítségre szoruló kisiparunk fejlődésképeségére is igen kedvező hatással van.

A nemzetközi szénpiac.

Az év első felének végén a nemzetközi szénpiac teljesen annak a konfliktusnak hatása alatt állott, amely az angol bányászatot fenyegette. Angol fogyasztók német és amerikai szenet rendeltek, hogy általános sztrájk esetére fedezzék magukat, a német és egyéb külföldi fogyasztók pedig erőltették az angol szén behozatalát, hogy a maguk részéről zavarba ne jussanak, ha csakugyan sztrájkra kerül a dolog. Ezzel aztán a nemzetközi szénpiac képe egészen megváltozott: az elszállítás akkorrára emelkedett, amekkorára olyan messzekiható sztrájk veszedelme nélkül, mint aminő az angol bányászatot fenyegette, ebben az esztendőben semmiesetre sem emelkedett volna. A piac változott helyzete azonban az árakra is hatással volt. A válság ugyan még nem ért véget Nagybrittánia valamennyi szénvidékén, de Cardiffban, ahol a munkásoknak tulnyomó része forgott szóban, a veszedelmet elhárították. Az a messzire kiható befolyás, melyet a fenyegető sztrájk az egész nemzetközi szénpiacra gyakorolt, már abból is megérthető, hogy kétszázéznél több munkás volt a konfliktusba beleártva; még inkább érthetővé teszi azonban az a

körülmény, hogy az angol szénbányászat ezidén inkább függ a külföldtől, mint valaha. A belföldi piac még mindig nagyon homályos képet mutat; a kereslet fölénykülését az első félév végén kizárólag a sztrájk veszedelme okozta: a tényleges fogyasztás szembetűnő megélénkülése eddig nem volt észrevehető. Sőt inkább a fogyasztás, különösen a vasiparban még mindig oly renyhe, hogy a kereskedők és a fogyasztók készletei a fogyasztás fedezésére még jó ideig teljesen elegendők lesznek. A sztrájk esetére való gondoskodás következtében most a raktárak még inkább gyarapodtak. A piac telt voltának jele, hogy a bányamunkások sztrájkjától való félelem még az árakat sem tudta fölhajtani: ellenkezőleg, csaknem általánosan a tavalyi alacsony árak alatt állanak, noha júniusban az előző hónapokhoz képest szilárdak maradtak. Különösen az export üzletben alakultak az árak az exportőrökre nézve kedvezőtlenül. Az öt első hónapban ugyan Nagybritánia kivitele megfelelt az 1908. évének, értéke azonban csupán 1481 millió fontot tett, az előző év 1728 milliójával szemben, úgy hogy az átlagos ár tonnánként 1599 koronáról 1370 koronára szállt le 1909-ben. Németországra nézve az áraknak ez a fejlődése természetesen kedvező volt, mert ha bár kevesebb angolszén importált is, mint 1908-ban, az a 10 millió márka, amennyivel kevesebbet fizetett ki érte, a fogyasztóknál mégis számot tesz. A legutóbbi hónapokban azonban a német bevétel csökkenése a múlt évihez képest csekély volt s az erősebb bevétel kizárólag a sztrájkjától való félelemre vezetendő vissza, mert a német szénfogyasztás maga semmiféle okot sem adott a bevétel fokozására. A fogyasztás inkább igen szűk határok között mozog s a szénbányászat ennek következtében egyre erősebben korlátozza a termelést. Dacára annak, hogy a termelés máris elmaradt a tavalyihoz képest, a készletek szaporodnak; az árakat fenntartják ugyan, a külföldi szén versenyének ki tett területeken azonban tetemesen engedni kell belőlük. Németországra nézve örvendetes, hogy a belföldi fogyasztás megrekedése mellett kivitelét fokozni bírta. Az öt első hónapnak félmilliónyi tonnánál jóval nagyobb kivitelű többlete a mai viszonyok között bizonynyal figyelemre méltó. A Németország kivételére szorult országok között Hollandia és Belgium mutat emelkedést, amely az utóbbinál 15%-ot tesz ki s a belga bányák és kereskedők nagyon megérik ezt a többletet, mert Belgiumban a belföldi fogyasztás éppenny stagnál, mint Angliában és Németországban. Habár egy idő óta a javulás jelei mutatkoznak, ez még korántsem oly általános, hogy a bevétel növekedését indokolná. A belga bányák alig tudták az elszállítását a folyó évben is valamivel növelni s ez az emelkedés az öt első hónapban mindössze félmillió tonnát tett ki. Az árakat azonban az év harmadik negyedére is fentarhatták. Az európai országoknál kisebb mértékben érintette az angol bányamunkások sztrájkjának veszedelme az északamerikai Egyesült álla-

mokat s azért a szénpiac fölénykülése ott a fogyasztás tényleges fölocsudására vezetendő vissza. A javulás persze még most, különösen a bitumenes szeknek oly csekély, hogy a szükséglet még mindig jóval a termelés mögött marad. Ausztria és Magyarország felé Németország kivitele a múlt esztendő arányait mutatja, míg a cseh barnaszén kezdi a német barnaszén erősen kiszorítani, ami idővel könnyen okozhat változásokat nemcsak az osztrák, hanem a magyar piacon is, melyek ezideig még alig mutatják a kezdődő lanyhulás jeleit, miután a vaspiac renyhesége eddig legfőképpen az osztrák-sziléziai és morva kőszénbányákat érintette.

✂ HAZAI HIREK ✂

Wekerle Sándor ünneplése. Valóságos örömnapra virradt e hó 11-én a folytonos fejlődésnek induló délszaki sóbányamű. *Wekerle Sándor*, a pénzügyi tárca vezetésével továbbra is megbízott m. kir. miniszterelnök ugyanis, a ki már a múlt évben a sóbányászati munkabérek méltányos felemelésével a sóbányamunkások iránti folytonos éber figyelmének s legmelegebb érdeklődésének legmelegebb tanujelét adta, az alpbérek felemelése tárgyában legutóbb az erdélyrészi sóbányákhoz intézett leiratával valóban atyainak nevezhető gondoskodásáról tett bizonyosságot, melylyel a föld gyomrában nehéz verejtékes munkával mindennapi kenyerét megkereső bányamunkás sorsa s megélhetése iránt viseltetik. Míg ugyanis a munkabérszabvány méltányos felemelésével módot nyújtott a szorgalmas s buzgó munkásnak, hogy a maga és családja tisztességes megélhetéséről még a folyton uralkodó drágaság ellenére is kielégítően gondoskodhassék, addig a folyó év kezdésétől életbe léptetett magasabb alpbérek által nemcsak a rokkantá vált bányamunkások, de az özvegyek s árva ellátását is biztosította. Folyó hó 11-én az egész bányaszemélyzet diszfelvonulása közben történt a miniszteri leiratnak ünnepélyes, az egész bányatiszti- és álltisztikar jelenlétében való kihirdetése, mely alkalommal *Wiesner A.* bányatanácsos meleg szavakban emlékezett meg az ő cs. és ap. kir. Felség által legujabban ismét a magyar kormány élére állított dr. *Wekerle Sándor* miniszterelnökről s illusztris társairól, nevezetesen *Kossuth Ferencről*, valamint *Apponyi Albert* és *Andrássy Gyula* grófok áldásos működésük s atyai gondoskodásáról s röviden, de annál élénkebben kiemelve a magas intézkedés életbevágó előnyeit, a munkásokat a kormány iránti tántoríthatlan bizalomra, tiszteletteljes odaadásra és legmelegebb hálaára hívta fel, melynek legszebben azzal adhatnak kifejezést, ha munkájukat buzgón, lelkiismeretesen végzik s mindenkor — úgy, mint eddigelé — tisztességesen viselkednek. A sokszor élénk tetszésnyilatkozatokkal kísért beszéd után a bányász nép *Wekerle Sándor* miniszterelnököt viharosan éltetve, a

Bánya-, kézi- és zseblámpákat, kizárólag újból tölthető accumulátorokkal
SZIKLAI ÉS TÁRSA, BUDAPEST VII., BAROSS-TÉR 13. * TELEFON 44-29. (B. 69/34)

bányászzenekar által szépen előadott Himnuszt — kalapot levéve — ájtatosan hallgatta meg, utána pedig vigzeneszo mellett elvonult. — De ne feledkezzünk meg ez alkalommal a bányászat érdekeit a pénzügyminiszteriumban képviselő bányászati ügyosztály élén álló vezérifiaikról sem és első sorban *Mály Sándor* miniszteri tanácsosról, a kik a bányászat érdekeit és sokféle ügyeit nemcsak teljes szakértelemmel, de annyi jóindulattal is előbbre vinni igyekeznek. A dásaknai sóbányászok körében a legmelegebb hála érzésével vannak eltelve irányukban.

A komlói szénbányák fejlesztése. A komlói bányának volt főmérnökét, *Nick Mihályt* minap bányafelügyelővé nevezte ki a pénzügyminiszter és ezen minőségben áthelyezte az állami petrozsényi szénbányához, ahol szaktudása bizonyára érvényesülni fog, mint Komlón. Helyére *Schmidt Jenő* főmérnököt nevezte ki a pénzügyminiszter Petrozsényből, aki most első tisztviselője lesz a nagyjövő komlói kir. szénbányának és aki mellé *Hyppmann Géza* bányamérnököt osztotta be. Az ő gondozásuk alá kerül a komlói elektromos mű is, melyet negyed millió korona költséggel ép most készülnek berendezni. A bányának hivatalos átadása e hó 10-én és 11-én történt *Andreics János* főbányatanácsos, központi igazgató által, aki átvette a kincstári szénbányát és egyuttal installálta annak új vezetőit és *Schmidt* főmérnököt, aki eddigi működésével szerzett arra érdemet, hogy ezen nagy üzemre berendezendő szénbánya vezetése reá bizassék. Most kezdenek egy aknak megnyitáshoz, mely két millió métermázsza szén fog adni. Készen áll már a munkáslakások terve is, mivel az összes munkások, akiknek számát a lehetőségig fel akarják emelni, lakást is kapnak és gondoskodás történik az összes munkásjóléti intézményekről. *Andreics* főbányatanácsos a hivatalos átvétel aktusának befejezése után az egybegyűlt tisztviselők, érdeklődők és munkások előtt vázolta, mily föladatokat várnak itt a bányavezetőségére, majd a munkások szeretetét parkodott megnyerni az új gazda a kincstár irányában, mely a munkások iránt mindenkor méltányos lesz. A hivatal átadását este installációs vacsora követte, melyen *Feniczy Ignác* dr. főszolgabíró, *Göbel Gyula*, a sásdi járásbírósgot vezető ítélőtáblai bíró, *Margittay* dr. szolgabíró is jelen volt. *Kisfaludy Dezső* körjegyző a régi tulajdonosokra, az *Engel Adolf* és fiai cégére, majd *Andreics János* főbányatanácsosra, mint a kincstár jelenlevő képviselőjére és az állami közszénbányák központi igazgatójára üritette poharát, aki válaszában valamennyi érdekelt részére a bányatulajdonos kincstár legteljesebb jóindulatát kötötte le.

Kinevezés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök *Ráth Ferenc* bányaszkudtet a IX. fizetési osztályba bányabiztossá nevezte ki.

A szénhiány okai. Több két esztendejénél, hogy a nagy szénhiány miatt minden oldalról nagy hangon támadták a hazai szénbányákat s még azt is igen rossz néven vették tőlük, hogy védekeztek s a szénhiány valódi okaira rámutattak. Most aztán teljesen hivatott oldalról erősítik meg a szénbányák akkori védekezésének helytálló voltát. Az *Oberschlesischer Berg- und Hüttenmännischer Verein* 1898/9.

évről szóló jelentésében ugyanis ezt olvassuk: »Élénken érezhető zavarokat és károkat okozott ismét az osztrák csatlakozó vasutak és átmeneti állomások teljesítő képességének már múlt évi jelentésünkben felpanaszolt elégtelen volta. A kattowitzi kir. vasuti igazgatóság elismerésre méltó fáradozása s azon áldozatok dacára, melyeket bányáink a viszonyok rendezése érdekében hoztak, rendes forgalom csak nehezen volt létrehozható. Miután az osztrák csatlakozó vasutak az erősebb forgalom beálltakor rendszeren felmondták a szolgálatot, valóban ideje volna végre-valahára, hogy az osztrák-magyar vasutak megtegyék mindazokat az intézkedéseket, amelyek szükségesekek arra, hogy az efféle tarthatatlan állapotok ismétlődésének egyszer s mindenkorra elejét vegyék. — Az itt szórt betűkkel szedett, megszégyenítő pirongatás az eredeti jelentésben is szórt betűkkel olvasható, hogy annál szembetünőbb legyen. Nekünk azonban nem kell magunkra vennünk, mert 1917-ig semmi beleszólásunk ebbe; ez kizárólag az osztrákok dolga. Mi majd egymást szidjuk s legföljebb — fázni fogunk.

A felsősziléziai kőszén fuvardíjtételeit szeptember 5-től *Bossány, Nagybélic, Nyitraudány, Nyitrazsombokrét* és *Szomorfolu* állomásokkal való viszonylatban külön-külön 20 fillérrel és *Nagytapolcsány* fuvardíjtételeit 10 fillérrel emelték tonnánként.

Az osztrák-magyar államvasutársaság ösztöndíjai. A szabadalmazott osztrák-magyar államvasutársaság annak idején 50 éves fennállása alkalmából a társasági alkalmazottak fiai számára két főiskolai (egyenként 600 koronás) és nyolc középiskolai (egyenként 500 koronás) ugynevezett jubileumi ösztöndíjat létesített. A társaság igazgató-tanácsa ezen ösztöndíjakat az öszszegkek meghagyása mellett a jövő tanévtől kezdődőleg megszüpörította, úgy, hogy most öt főiskolai és tíz középiskolai ösztöndíj van. Ezen 15 ösztöndíj közül jelenleg mind az öt főiskolai és négy középiskolai van üresedésben. Az ösztöndíjakért bizonyítványaik becsatolása mellett csakis társasági alkalmazottak fiai pályázhatnak. A kérvények benyújtásának határideje augusztus 1.

Uj aranybánya Zernesten. A *krassómegyei Zernesten* gazdag aranybányát fedeztek föl. Az idáig konstatatált ércmennyiség 4,050.000 tonna. Egy szakértő becslése szerint a várható tiszta jövedelem meghaladja a 120 millió koronát. A bányák kihasználására tőke hiányában egyelőre alig van kilátás. A bánya kutatómáni jogai *Wötsch Oltó* tatrangi gyógyszerészé.

A The Neuchatel Asphalte Company Ltd. most teszi közzé 1908. évi mérlegét, amely *135.085 korona tiszta nyereséggel zárult.* Az eszközölt munkákból 307.669 korona nyereséget ért el a társaság.

Budapesti fémöntő és rézhámormű r.-t. céggel, mint már jelentettük, új vállalat alakult, amely *Budapest* felállítandó gyárában, esetleg az ország más helyein, vagy a *Balkán* államokban alapítandó fióktelepeken hutaművi, gép és cellulosegyári szükségletű rész és egyéb fémcikkeket fog gyártani. Az alaptőke 100.000 korona, amely 500 drb 200 korona névértékű részvényből áll. Az igazgatóság tagjai: *Kornfeld Vilmos* és

Dienenthal Otto, kiknek ebbeli minőségük és cégjegyzési jogosultságuk bejegyeztetett.

A Nyugatmagyarországi kőszénbánya r.-t. igazgatóinak, Görög Gábor vezérigazgatónak és Széphegyi Dezsőnek a per prokra toldattal való alapszabályszerű cégjegyzési jogosultsága a cégjegyzékbe bejegyeztetett. Együttal Koderle Emil és Ranzinger Vince igazgatósági tagok ebbeli minősége és cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett.

Vizvezeték Resicabányán. Resicabányán példátlanul nagy a szegénység ivóvizben. A társaság a munkások kellő ellátására a környékbeli forrásoknál kénytelen összegyűjteni a vizet s megeskik, hogy még így is valóságos vizinség áll be. A tarthatatlan állapotok megszüntetésére a községi képviselőtestület vízvezeték létesítését határozta el; a tervek szerint a kuptorei források szolgáltatnák a vizet, amelyek oly gazdagok, hogy a kellő bőséget állandóan biztosítják. A vízvezeték ügynek tárgyalása folyó hó 21-ére van kitűzve; a létesítési költségek előreláthatóan 3—400 ezer koronát fognak meghaladni.

Építőiparosok a mézskartell ellen. A győri építőiparosok megegyezésre jutottak több kartellen kívül álló mézsgyárral a méz szállítására. A szállítási ár 80 koronával kevesebb, mint a kartellben levő mézsgyárak árai.

A Vaskereskedelmi rt. főlszámol. Ismeretes az a hosszasan elnyúlt ügy, amely az állami vasgyárak termékeinek értékesítése körül fejlődött ki a Juhos cég megszűnése után. Akkor úgy látszott, hogy az Erzsébetvárosi bank rt. alapítása, a Vaskereskedelmi rt. kapja meg az értékesítést. Ez sem következett be, mert az állam házikezelésbe vette az értékesítést. Így a vállalat főüzletétől elesvén, az érdekeltek — bár igen szép jövő várt volna rá, elhatározták, hogy a részvénytársaságot főlszámoltatják. Sajnálatos sorsa ez a hazai iparvállalatok legtöbbszörének, mert a fojtogató osztrák verseny nem engedi megizmosodni azokat a vállalatokat, amelyek az osztrák befolyást gyengíthetnék.

A Magyar bányá rt. Dobsina cégről lapunk előző számában egy közlemény látott napvilágot, amelyre vonatkozóan közlik velünk, hogy a vállalat anyagi viszonyairól elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak s a vállalat csődjéről szó sincs. Ellenben tény, hogy a folyó év januárja óta az ércdus dobsinai bányában serényen folyik a munka és ujabban az összes termelt vasércet az állam selmeczbányai kohója veszi át és dolgozza fel.

A Badacsonyi bazaltbánya rt., amelynek eddig 500.000 korona volt az alaptőkéje, e hó 27-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az alaptőkének egy millió K-ra való fölemelését fogják elhatározni. A tőkeemelés azért vált szükségessé, mert a bányauzemet megfelelően fejlesztetni akarják.

A Concordia Francisci bányamű. A Szepesvármegye, Gölnicbánya város határában, Kumpengrund vidéken adományozott „Concordia Francisci“ bányaművet közösen birtokló Concordia és Francisci bányatársulatoknak részvénybirtokosai felhívtnak, miszerint az 1906. év végén elhalálozott Valkó Viktor volt közös

meghalalmazott helyébe az általános bányatörvény 144—174. §§-ai értelmében egy az iglói kir. bányakapitányság kerületében lakó új igazgatót válasszanak, valamint nevezett bányát az általános bányatörvény 170. §-a szerint folyton üzembe tartásuk és ezek megtörténtét az eddigi mulasztások igazolásával a gölnicbányai kir. bányabiztoságnál 90 nap alatt annál is inkább bejelentésük, mert ellenkező esetben ellenük az általános bányatörvény 239. és 243. §-aiban megállapított büntetés fog alkalmazásba vétetni.

„Olea“ r.-t. cég alatt új részvénytársaság alakult Budapesten, amely olajok, zsiradékok és rokontermékek előállításával fog foglalkozni. Az alaptőke 250.000 korona, amely 1200 darab 200 koronás részvényből áll. Az igazgatóság tagjai: dr. Biró Béla és Takács Mór, akik együttesen jegyzik a céget.

A Schember Frigyes budapesti kohó-nüiroda cég vezetőjének Kresnicka Ferencnek cégjegyzési jogosultsága a cégjegyzékbe bejegyeztetett.

A Kemény és Fischl Automobilia gummijavitó-műhely cégnél változás állott be. A cég egyik tagja kivált a vállalat köteleikéből s szentul Fischl Ignác Első magyar pneumatikajavitó és vulkanizáló műhely cég alatt áll fenn.

Szénforgalom. A magyar kir. államvasutak vonalain mentén fekvő kőszénbányák a június hó 20-ától június hó 26-áig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 11,958 kocsirakomány szenet adtak föl, 157 kocsirakománnyal többet, mint az előző héten és 498 kocsirakománnyal többet, mint a múlt év hasonló (VI. 21-től VI. 27-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 1993 vasuti kocsit raktak meg; 27 kocsival többet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

✠ KÜLFÖLDI HIREK ✠

Bécs város mint vállalkozó. Bécs városa ugy-látszik lemondott arról a tervről, hogy saját kőszénbányákat szerezzen be a város és a városi üzemek nagymérvű szén szükségletének a fedezésére. Tudvalevő dolog, hogy a múlt évi nagy széninség idején azt határozta e Bécs városa, hogy saját kőszénbányákat szerezzen be, csak azt kötötte ki, hogy ezek a szénbányák Alsóausztriában legyenek. Erre több ajánlatot is kapott a város melyekben bányákat és szénterületeket is ajánlanak. Csak a héten is kettő érkezett be a polgármesterhez, amelyeket a régibb ajánlatokkal együtt a város polgármestere a napokban átadott a községtanács szénbiztonságának. Időközben azonban megszűnt a széninség és most már alig van hajlandóság arra, hogy Bécs városa egyuttal szénbányatulajdonos is legyen. Ez azonban még távolról sem jelenti azt, hogy Bécs városa lemondott volna arról a szándékáról, hogy a városi üzemeket amelyek oly kitűnő alkalmat nyújtanak a regimehiveinek ellátására, lemondjon. Csakhogy a szénbányák helyett most a város naftaforrásokat akar vásárolni. Egy idő óta ugyanis a városi intézetekben a nyers-olajtűzeléssel tesznek kísérletet, amelyek állítólag jól beváltak, úgy hogy a város jubileumi kórházát is nyersolajjal fogják fűteni, aminek az ellátására, most a város saját petroleum-forrást keres Galiciában. De még más irányban is bővíteni igyekezzenek a városi üzemeket. Az új vízveze-

tékekhez roppant sok cementre van szüksége a városnak ez év végével lejárnak azok a szerződések, melyeket a városi szükséglet céljából a cementgyárakkal kötöttek. Ezentul is van még szükség vagy 400.000 q cementre. Miután a cementkartell felbomlott, természetesen a legkülönbözőbb ajánlatok érkeztek a városhoz, ahol azonban az a terv merült fel, hogy csak 1911-ig szükséges cementre kössenek szerződést és időközben a város maga építse cementgyárát. Az utóbbi időben erre is tettek már különféle ajánlatokat, de miután a felajánlott cementgyárak nincsenek közvellenül Bécs határában, ezeket nem fogadták el.

A tenger melléki márványtermelés kartellirozása.

A trieszti „Piccolo“-ban olvassuk, hogy Trieszben a márványtermelés szabályozására, elosztására és racionális fejlesztésére kartell alakult. A kartell alapján Trieszben központi elárúsító irgát létesítenek, amely a tenger melléki elsőrangú márványnak tengerentuli piacokat is szándékozik szerezni.

A porosz bányászlegénységek pénztárai (Knappschaftsvereine) kölcsönösségen alapuló viszontbiztosító szövetkezetet alakítottak, amelynek első üzleti évről kiadott jelentés szerint a 70 porosz legénységi pénztár közül, melyeknek összesen 737.239 tagja volt, 38 pénztár 510.615 taggal, tehát a pénztárak 54%-a, az összes tagok 69%-ával belépett a viszontbiztosító szövetkezetbe. Az 1908. évben 13840 nyugbérés 1.793.208 Mk járadékosszeggel volt viszontbiztosítva, ezek közül az év folyamán 940 nyugbérés 93.131 Mk járadékkal elesett, úgy hogy 1908. december 31. még 12.900 nyugbérés 1.700.007.20 Mk járadék erejéig volt viszontbiztosítva. A nyereségvesztés-számla 18.808.911.99 Mk-val zárul; a főlőleg 45.907.58 Mk. Az esedékes járadékokra 1.016.621.69 Mk-át fizetett ki a szövetkezet.

✂ TALÁLmányok ✂

Engedélyezett szabadalmak. 44512. lajstromszám. Magyar Siemens-Schuckert-Művek Villamossági Részvénytársaság cég Budapesten. Fűleskapocs tartóhuzalra függesztett munkavezetékhez. VII/g. oszt. 1908. ápr. 25. — 44513. lajstromszám. Wiesener Lajos tőkepenés Goslarban. Szerszámmal megerősítéshez kalapácsokhoz és hasonló szerszámokhoz. XVI/a. oszt. 1908. márc. 28. — 44514. lajstromszám. Wischow Wilhelm Emil igazgató Lübeckben. Fejtőberendezés földszintes fejtések, különösen barnaszénfejtés számára. XII/a. oszt. 1908. ápr. 13. — 44515. lajstromszám. Gebrüder Welger Maschinenfabrik cég Wolfenbüttelben. Berendezés folyasztott vagy szórt áru emelésére csigás vagy dugattyús szállítók segítségével. V/f. oszt.; 1908. máj. 7. — 44515. lajstromszám. Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft cég Berlinben. Berendezés emelő- és szállítókészülékek sebességének egyes pályarészekben való önműködő határolására. VII/g. oszt. 1908. június 22. Elsőbbsége 1907. aug. 23-tól kezdődik. — 44533. lajstromszám. Neukirch Hubert Valentin bányaigazgató és Freytag Ernst Emil

gyártulajdonos Zwickau i/Saban. Réselőgép szén és hasonló anyagok lefejtésére. XII/a. oszt. 1908. márc. 17. — 44471. lajstromszám. Kraus Jakob főmérnök Kalkban. Eljárás finomszemű érczekből érczbrikettek előállítására. XII/d. oszt. 1908. máj. 22.

✂ SZAKKÉRDÉSEK. ✂

Új bányák feltárására, felkutatására Magyarország vármegyéiben hol nyílik a legjobb alkalom? A kérdés megvitatásában nem kell tekintettel lenni a feltárásra alkalmas területek pontos leírására, csupán hozzávetőleg kell megállapítani, hogy vármegyénként hol és milyen bányászati termékeket lehetne eredményesen kiaknázni.

✂ ÜZLET, SZÁLLÍTÁSOK. ✂

Cementszállítás a Máv. részére. A Máv. román- és portlandcement szükségletének biztosítása tárgyában hirdett pályázatra ajánlatot tettek és pedig román cementre: a Beocsini cementgyár unió 2.20, az Egyesült téglá- és cementgyár 2.30, Melocco L. 2.30, a nyergesujfalu cementgyár 2 K egységáron portlandcementre: az arad-csanádi vasutak 4.59, a Beocsini cementgyári unió r. t. 3.79, a Buccari-i cementgyár 4., az Egyesült téglá- és cementgyár 3.70, a Lédeci portlandcementgyár 4.20, Melocco L. 4.20, a nyergesujfalu cementgyár 3.72, a Szab. o. magy. államvasut 3.85, a Zsolnai cement- és mészgyár r. t. 3.60, a Kroatia cementgyár 3.75 K-val. Az ajánlott cementeket előbb ki fogják próbálni és így a döntés csak hetek múlva történik meg.

Villanyvilágítás Désen. A dési villanyvilágítás ügye a komoly megvalósulás stádiumába lépett. Gróf Kornis Károly hosszas fáradozásainak sikerült végre a Siemens-cég bevonásával megeremteni egy részvénytársaságot, mely 1.200.000 korona alaptőkével megalakult a dési kir. törvényszéknél cégjegyeztetett is. A villanyvilágítás előmunkálatai még e hónap folyamán megkezdődnek.

Az abrubányai sónyágyárudának 1909. augusztus 1-től számított 5 évi időtartamra leendő kezelésére a nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóságnál 1909. július 22-én d. e. 11 órakor írásbeli zártajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

5000 métermáza hazai szén szállítására hirdet pályázatot a szépsiszentgyörgyi dohánygyár igazgatósága. Határidő augusztus 7.

3000 métermáza első minőségű hazai kőszén szállítására hirdet pályázatot a pozsonyi dohánygyár igazgatósága. Ajánlati határidő augusztus 6.

Gázzsén szállítására hirdet pályázatot Szombathely város légszszmúve, A szükségelt mennyiség 120 vagon. Határidő július 20.

2000 métermáza kocka vagy diószén szükséges a belügyminiszterium helyiségetnek fűtésére. Ezenkívül 400 métermáza kirostált magyar légszsz pirszén is szükségeltetik. Ajánlati határidő júl. 26.

Kőszénzállítás. A balassagyarmati kir. ügyészség pályázatot hirdet az 1910 évben szükséges 2264 métermáza hazai szén szállítására. Ajánlatok augusztus 29-ig nyújtandók be.

Találmányokat szabadalmaztat és értékesít; védjegy és mintaoltalmat kieszközöl az összes államokban **PATAKY VILMOS** hites szabadalmi ügyvivő **BUDAPEST, IV., Eskü-ut 3.**
Saját szabadalmi irodák a külföldön: BERLIN W. Leipzigerstrasse 112. **Telefon 89—22.**
PARIS, 58. rue Lafayette, AMSTERDAM, Kaisersgracht 209. (B. 29/30)

IRODALOM.

Földtani Közlöny. A Magyarhoni Földtani Társulat kiadásában megjelenő *Földtani Közlöny* március—áprilisi száma most jelent meg érdekes, gazdag tartalommal. A főbb közlemények a következők: Horusitzky Henrik: Újabb adatok a löszről és a diluviális faunáról, dr. Kormos Tivadar: *Campylaca banatica* Rm. és *Melanelia* Hollardri Fér, a Magyar birodalom pleisztocén faunájában, továbbá: A pleisztocén ősemlék nyomai Tatán című közleményeivel szerepel. Dr. Vogl Viktor Új felső eocén lelethezről értekezik; dr. Vadász M. E. Néhány rendellenes ammonitesről ír, T. Roth Károly a Rekettyefalva melletti felső mediterránkorszaki rétegekkel foglalkozik, dr. Vadász M. E. Geológiai jegyzetekkel szolgál a borsodi Bükk-hegységből. Ezekon kívül egész sereg kisebb közleményt tartalmaz a magas színvonalon álló lapnak ez a száma.

A Bányászati és Kohászati Évkönyvről, mely most jelent meg, *Litschauer* Lajos bányatanácsos „Jó Szerencsét” című közkezdveltségű szaklapjában így nyilatkozik: „Apsay V. János, *Bányászati és Kohászati Évkönyvet* akart kiadni, s a szépen bekötött munkát 4 K 75 fillér utánvétellel szét is küldötte. Belenéztem a munkába és már 4-ik oldalom meglepő újságokat találtam. Megtudtam, hogy a selmecbányai főiskola rektora ma Herrmann Miksa k. bányatanácsos, prorektora pedig dr. Fodor László k. bányatanácsos, holott ma Vadas Jenő k. főerdőtanácsos a rektor, Herrmann Miksa k. bányatanácsos a prorektor. Megtudtam, hogy *Nagyságon* (helyesen Nagyág lenne talán) bányaiskola van, amelynek egyik tanára Oláláposbányán, kir. bányatanácsos, főnöki minőségben működik, segédtanára pedig Révai Károly már jó ideje Nagybányán teljesít szolgálatot; megtudtam, hogy Orczwirk Ede kir. főmérnök, aki Petrozsényben működik bányaiskolai szaktanári minőségben, Apsay V. J. szerint Pécsen (nem is Pécs bányatelepen) teljesít szolgálatot s azt is megtudtam, hogy Petrozsényben nincs bányaiskola. Továbbá lapoztam és vaktában Zólyombrézóra nyitottam s azt találtam, hogy a gyárfőnök-helyettes: Kézmárszky Kálmán felügyelő, pedig ez az ur nyugalomba vonult és Besztercebányán lakik. Miután így az első pillantásra, csupa téves adatra találtam, a többi részre nem is voltam kíváncsi, s a Bányászati és Kohászati Évkönyv dolgában napirendre térek.” — Mi ehhez csak azt tesszük hozzá, hogy ez a „szak”-könyv a legfőbb bányahatóság címe alatt a kincstári bányák ügyosztályának státuszát közli, a főbányahatóságot pedig teljesen mellőzi. — Ezek után mi sem vagyunk kíváncsiak a folytatására.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz . . . J . . . Dobsina. Az ellen senkinek szava nem lehet és nem is lehet ellene semmit se tenni. A tőzsdén mindenki vásárolhat részvényeket és ha az osztrák bank most összevásárolja a rimamurányi részvényeket is, így megszerzi majd a többséget, hát ezt sajnálhatjuk ugyan, de ez ellen nem szólhatunk. Nem is ez ellen irtunk. Hanem irtunk és felszólaltunk azon manőver ellen, hogy a részvényeseket akarták elnyomni oly elsőbbségi részvényekkel, amelyekre a részvényeseknek nem adták meg az elővásárlás jogát, hanem kéz alatt az

osztrák banknak akarták a kezébe játszani. Ez már nagy különbség. Ez ellen szólalt föl az egész közvélemény és mi is. Aki ebben a külföldi tőke üldözését látja, az vagy olcsó, üres jelszavakkal dolgozik, vagy nem tudja, hogy miről van szó. Az természetes, hogyha arról van szó, hogy egy hazai bányavállalatnál a magyar vagy az osztrák tőke érvényesüljön-e, mi mindenesetre a magyar befolyás mellett harcolunk, aki ezt a külföldi tőke üldözésének minősíti, avval nem vitázunk.

P . . . s. *Igló.* Teljesen félreértette cikkünk irányzatát. Eszünk ágában sem volt a „Rimamurányi” ellen, mint bányavállalat ellen állást foglalni. Hogy mily nagy területeket tart zártkutatmányokkal lekötvő, az egészen más kérdés. Mi nagyon jó! tudjuk eismerni és méltányolni ezen hatalmas bányavállalat közgazdasági tevékenységét. Tudjuk, hogy műszakilag a technikai haladás legmagasabb színvonalán áll, de minél hatalmasabb, minél nagyobb, minél gazdagabb, annál inkább elítélendő volt a tőkeemeléskor tervezett eljárása.

M . . . S . . . e. *Piski. Chansel,* előkelő francia szakember, volt az első műszaki igazgató és ez létesítette az első berendezést. Körülbelül 10 éve, hogy meghalt.

N . . . V . . . r, *Zágráb.* Hogy a zágrábi bányakapitányság miért levelez itthon németül, azt magunk sem tudjuk. Levelezhet magyarul vagy horvátul — de mi alapon németül?

N. J. *Budapest.* Grelius Ciment milánói fogorvos találmányával a világ összes nagy lapjai foglalkoztak. Hogy az ő új eljárása, az arany kiválasztására mennyiben jó, azt bajos hamarában eldönteni. Tény, hogy szabadalmat kért találmányára s ha az ügyet oly nagy horderejűnek tartja aranyterületének kiaknázására, forduljon hozzá közvetlenül olasz vagy francia nyelvű levélben.

Mégkövesítő festék

„SAXOGÉN”

az egyedüli szer, mely a levegő vagy kémiai befolyástól teljesen mentessé teszi, a kő, téglá, cement, mész, fa vagy érczet stb., habár azok a szabadban vagy vízben vannak is. Nedves vagy salétromos falazatokat, lakásokat teljesen és tartósan szárazzá teszi a

mégkövesítő festék „SAXOGÉN”.

Nedves díszítéseket nem szükséges levakartatni; elegendő, ha azt 2—3-szor befestjük, mi teljesen megfelel az állandóan szárazzá maradásnak. 1 kg. mégkövesítő festék „SAXOGÉN” 6—7m² bemázolásra elegendő. Ezért a legjobb és legolcsóbb szer nedves lakások szárazzá tételére. Legjobb fedőanyag parkányzatok (Facade) részére, melyek leginkább vannak kitéve a zivataroknak. Elhibázhatatlan és verseny nélkül áll a vas elrozsdásodása ellen, a nélkül, hogy azt gyakrabban kellene bemázolni. Legjobb óvszer a fa rothadása ellen, a fát nem szükséges carbolineummal pácolni. A mégkövesítő festék „SAXOGÉN” egyedül valódi csak

WEISKOPF FERENC-nél, Reichenberg, Wiener-Strasse 69. — Utánzásoktól óvakodjunk.

Vizsonteladók kérjenek különleges ajánlatot.

Próbaként 5 kilós csomagok 5 korona 20 fillér előzetes megküldése után küldetnek szét. Utánvételes küldemények csakis 50 kilogrammos rendelésen felül eszközöltetnek, ezen aluli mennyiségnél az összeg előre küldendő be.

Olvasható és lehetőleg német levelezés kéretik.

(B. 84/49)

Csődtömegeladási hirdetemény.

Alulírott mint a vb. „Compagnie Belge-Hongrois des Mines S. A. in liquidation“ ugyis mint a „Hungária rézbánya és kohóbánya társulat Déván“ csődtömeggondnoka a csődválasztmány határozata alapján ezennel közhírré teszi, hogy s csődtömeghez tartozó „Hungária“ védnevű önálló és ennek tartozéka, a „Teréz“ védnevű rézbányatelek, nemkülömben az ingatlan és felépítményei (kohó és zuzda) és ingók **zárt ajánlat útján egy tömegben eladatnak.**

A csődtömeghez tartozó bányatelek, ingatlan és ingók becsértéke K 328.549. Megjegyztetik azonban, hogy a bányatelekre Biscquetsrieder Teréz javára bekebelezett 50.000 kor. az árverés után is bekebelezve marad.

A zárt ajánlatok 20.000 K bánatpénzzel együtt **1909. évi szeptember hó 30-ig** nyújtandók be alulírott tömeggondnokhoz. A választmány ugyanaz nap d. u. 3 órakor bontja fel az ajánlatokat a tömeggondnok irodájában és határoz afölött, hogy melyik ajánlat elfogadása véleményeztessék a k. törvényszek, mint csődbíróságnál jóváhagyás végett, mert az elfogadott ajánlat által létrejött vétel joghatálya a csődbíróság jóváhagyásától tétetik függővé.

Bővebb felvilágosítást és a feltételeket alulírott tömeggondnoktól lehet beszerezni, a kinek közbenjöttével a csődvagyon és leltár is megtekinthető.

Déván, 1909. évi július hó.

Dr. Horváth Kamilló
ügyvéd, csődtömeggondnok.

(B 121/29 és 33)

ALAPITOTTÁK :
AZ 1888-1K ESZTENDŐBEN
Sürgőnyczim „Noris“

ENGEL KÁROLY

ALAPITOTTÁK :
AZ 1888-1K ESZTENDŐBEN
Telefon-szám 12—36

CÉGTULAJDONOS :

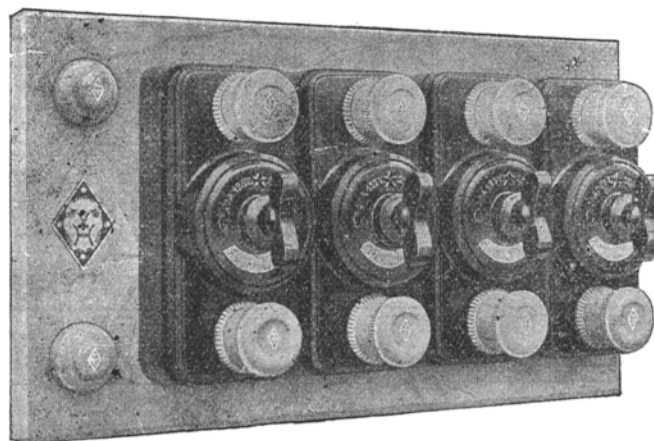
DR. HOLITSCHER PÁL GÉPÉSZMÉRNÖK, BUDAPEST, VI., NAGY JÁNOS-UTCA 3

Biztosítókkal kombinált forgócsapos kapcsolók.

Gyors szerelés

Tetszetős kivitel.

Könnyü áttekinthetőség

Gyors szerelés.

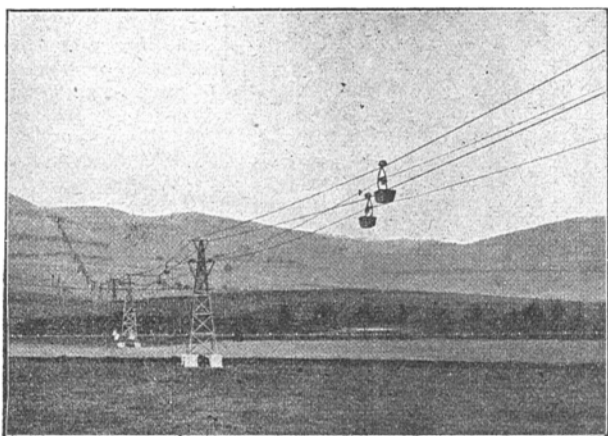
Tetszetős kivitel.

Könnyü áttekinthetőség

Márvány-elosztótábla kombinált elemekkel, elülről oldható vezetékcsatlakozással

Érdeklődőknek készséggel küldöm árjegyzékemet.

(B. 56/31)

HECKEL ERNŐ

K. F. TÁRS., SZÁLLÍTÓ BERENDEZÉSEK GYÁRA

SAARBRÜCKEN, GLEIWITZ, PÁRIS, CHARLEROI, SHEEFFIELD

= ÉPÍT: =

Sodronykötélpályákat, elektromos függővas- utakat minden teljesít- ményre és nagyságban.	Végnélküli kötél- és láncvontatású szállító- berendezéseket. Vag- gonrendező telepeket.	Koepe-Heckel rendszerű szállítógépeket, vit lá- kat, rakodóbe- rendezéseket.
---	--	---

Magyarországi vezérképviselő:

Gunszt és Székely

BUDAPEST, VII., Damjanich-u. 36. Telefon 161—34

HAZAI GYÁRTMÁNY!

(B. 16/11)

M. kir. bányagazgatóság Selmezbánya.

1909. évi 2205. szám.

Pályázat.

A nagyméltóságu magyar királyi pénzügyminiszterium folyó évi június hó 14-én kelt 63.143 sz. m. g. rendeletere folytán a selmezbányai mk. bányagazgatóság mellé rendelt számvevősnél, esetleg áthelyezés következtében másutt betöltendő, egy a IX. fizetési osztály 3-ig fokozatába tartozó évi 2200 korona alapfizetéssel és az 1904. évi I. t.-cikkkel biztosított évi 400 K személyi pótlékkal, valamint törvényszerű lakpénzzel javadalmazott számvizsgálói állásra, esetleg kinevezés folytán megüresendő számellenőri, számtiszti, illetőleg díjas számgyakornoki és egy a XI. fizetési osztály 3-ik fokozatába tartozó évi 1000 K alapfizetéssel és az 1904. évi I. tvcikkkel biztosított évi 400 K személyi pótlékkal javadalmazott számtiszti állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázni szándékozókát felhivom, hogy kérvényükben hiteles okmányokkal mutassák ki:

1. Családi és utónevüket, honosságukat, születési helyüket, életkorukat, vallásukat, családi állapotukat.
2. Megszakítás nélküli előéletüket
3. Nyelv- és szakismeretüket
4. Erkölcsei magaviseletüket
5. Egészségi állapotukat
6. Hadkötelezettségi viszonyukat, főképen azt, hogy tényleges katonai szolgálatot teljesítették-e már?
6. Az 1883. évi I. tvc. 17. szakaszában megkívánt szakképzettséget, ugyancsak a számvevősnél szolgálatban és fogalmazásban való gyakorlati jártasságot.

Oly pályázók, kik a selmezbányai főiskolát is elvégezték, előnyben részesülnek, sőt ha a bányászati vagy kohászati szakból oklevéllel is bírnak, a rendszeresített javadalmazáson kívül tényleges szolgálatuk tartama alatt véglegesítésük idejétől, nyugdíjba be nem számítható évi 400 korona szaktanulmányi pótlékot is nyernek.

A pályázati kérvények a nagyméltóságu mk. pü.-miniszteriumhoz címezve az alólírt mk. bányagazgatósághoz, jelen hirdetménynek a „Pénzügyi Közlönyben“ való megjelenésétől számított 4 hét alatt nyújtandók be, még pedig azok részéről, kik állami szolgálatban állanak, előljáró hatóságuk útján, azok részéről pedig, kik nem állanak állami szolgálatban, azon törvényhatóság főispánja — Budapesten lakók a főpolgármester — útján, kinek működése területén laknak.

Azok a pályázók, kik állami szolgálatban nem állanak, egészségi állapotukat közhatósági orvos által tartoznak igazoltatni.

Pályázni szándékozókát felhivom, hogy kérvényükben határozottan jelöljék meg, hogy csupán a Selmezbányán betöltendő állásokra pályáznak-e, vagy pedig az esetleg áthelyezés folytán más állomáshelyen megüresendő állásra is tartanak-e igényt? Végül, hogy az ezen m. k. bányagazgatósági kerületben alkalmazott tisztviselők közül állanak-e valakivel és minő rokonsági viszonyban.

Selmezbánya, 1909. évi június hó 23-án.

M. kir. bányagazgatóság.

Takarékoskodjék! Takarékoskodjék!

A gummitalp hárommannyi ideig eltart, mint a bőrtalp és sarok, eltekintve elismert óriási előnyeitől.

Cipőre, csizmára, ha annak talpa már elviselt, esetleg lyukas is, új gummitalp és sarokkal ellátva 5 korona.

Sárcipők javítása (vulkanizálás) forrasztás útján. Kizárólag **forró uton** való vulkanizálás.

Mindenfajta tömlők és csövek ha rozszak, ismét használhatóvá válhatnak. — Pneumatik javítások és új antiderapant felvulkanizálás.

Automobil és kocsipneumatik javítása.

„AUTOMOBILIA“

Első magyar gummi javító és vulkanizáló műhely.

Tulajdonos: **KEMÉNY IGNÁCZ**

Budapest, VII. kerület, Vörösmarty-utca. 20

(B. 38/14) TELEFON 05—08.

Vizmentes olajköpenyek

övel és lovagló sliccel.

— legjobb védekezés szél és vihar ellen.

III. minőségű, kámzsával 9 márka.

II. minőségű, kámzsával 11 márka.

I. minőségű, kámzsával 15 márka.

Vizmentes munkás sátrak.

Hibernia kohó köpeny-gek kitűnően beváltak.

loden ruhák. Kocsi- és lótarakók. Auto-ruhák.

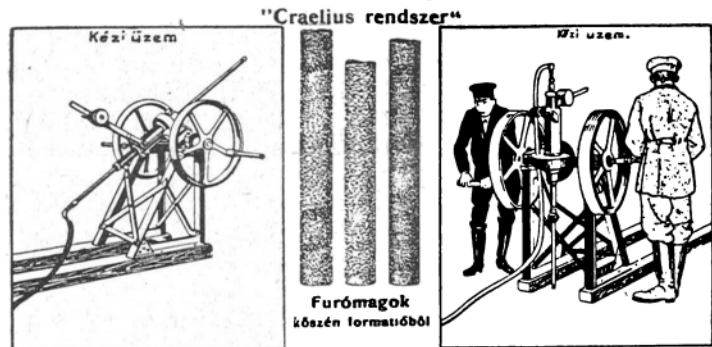
Csatornajáró gummi csizmák. Kőrgallérok

80	90	100	cm. hosszú	75	80	90	100	110	120		
párja	30	34	37	márka	márka	6.50,	6.75,	7.50,	8.50	9.75,	11.50

(B. 15/52) **FERD. JAKOB Köln H.**

Kombinált közetfurógép kézi és gépüzemre

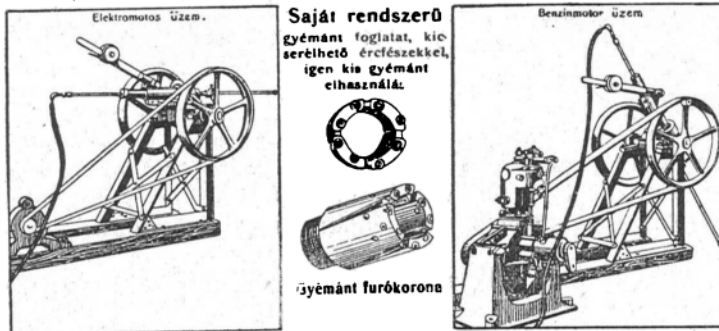
bányáknál, aknáknál, kőbányáknál, mész és cementműveknél, mindenféle egyéb furásoknál. Minden irányban tur 250 m. mélységig, sőt mélyebbre is.

A furómagok épek s így az átfurt réteg hű képét nyerjük.

Igen nagy teljesítmény Egyszerű és szilárd Nem igényel javítást.

Legkisebb erőfogyasztás (10 m-s óránként)

Térfogata kici (2 x 2 x 2 m)

LANGE, LORCKE & Co.

Távbeszélő 34.

gyémánt szerszám gyár Brieg, 13 Bez. Breslau.

Sürgönyeim: Lange Lorcke, Brieg, Bez. Breslau.

„Standard“

műszaki kereskedelmi részv-társ.

ezelőtt

Pick és Winterstein Kuschnitzky és Grünhut

cs. és kir. udvari szállítók.

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 21.

FIUME, Palazzo Adria.

Szállít:

olajokat, szerszámokat, csigasorokat, emelőgépeket

és az összes műszaki cikket.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

B. 40/16)